

חמשה חומשי תורה

סודר ונדפס מחדש ברוב פאר והדר
באותיות מרובעות מאירות עינים

ועל כולם ניתוסף
רש"י כפשוטו
כשמו כן הוא ביאור משולב על רש"י הק'
בלשון קלה ושווה לכל

ויקרא

עוזיק ירושלים ת"צ - תשע"א

דבר המוציאים לאור

דורנו, דור יתום, זכה בזכות מיוחדת של 'תורה השוה לכל נפש'. חדשים לבקרים יוצאות מהדורות מפוארות של ספרי יסוד המיועדות אל מי שאין עיתותיו או יכולותיו מאפשרות לו לימוד בעיון כל הצורך. עדים אנו למהדורות ענק המגישות את הש"ס ללומד כשהוא מפורש ומבואר שורה אחר שורה ומלה אחר מלה, הרי שולחן והרי בשר והרי סכין, ואין עליו אלא להרחיב את פיו ולמלאהו. מעלתם של מהדורות אלו הוכחה לא רק ככלי עזר ל'קובעי עתים לתורה' - אלא אף לומדים מובהקים נעזרים בהן, אם להבהרת משפט סתום, ואם לעיון בהערות המחכימות המשובצות בשולי הדף.

אולם אם בתחום תורה שבעל פה נעשו דברים גדולים, הרי לא כך הם פני הדברים בתחום תורה שבכתב, וכוונתנו לפירוש רש"י על התורה שהוא פינה ויסוד לכל מבין עם תלמיד בלימוד חמשה חומשי תורה. וידוע פסקו של מרן בשולחן ערוך (או"ח סי' רפה סעיף ב) 'אם למד הפרשה בפירוש רש"י, חשוב כמו תרגום. וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י'.

פירוש רש"י על התורה הוא פירוש רב רבדים ועמוק מני עמוק. ומי לנו גדול מנכדו של רש"י, רבינו תם, אשר אמר 'מה שפירש זקיני התלמוד - אף אני אעשה זאת. אבל פירוש המקרא - לית בחילי! לא אוכל עֲשׂוהו'. ואמנם נתחברו למעלה ממאה ספרים על פירוש רש"י העוסקים בגילוי עומק צפונותיו, החל בפירוש הרמב"ן והרא"ם ועד ספרים בני דורנו. אמנם ביאור שיפרש ללומד את דברי רש"י מילה במילה ועל דרך הפשט עדיין לא התחבר. בענין זה רבה העזובה בתחום תורה שבכתב - לעומת תורה שבעל פה.

בהעלותנו ענין זה על שולחן מלכים - מאן מלכי רבנן, ענו הם ואמרו 'קריינא דאיגרתא איהו להוי פרוונקא', והטילו עלינו את המשימה הכבדה. מצויידיים בעידודם, הכוונתם ותפילתם, שינסנו מתנינו ויצאנו לדרך הארוכה. הזלנו דמים

מלא קמצו מסלתה ומשמנה על כל לבנתה

על כל לבנתה ויסק כהנא ית אדכרתה למדכתא קרפן דמתקבל ברעוא קדם יי:

תולדות אהרן: מלא קמצו. יומא מו. מנחות יא. יט: כו. מסלתה. טושה יד: מנחות כו. פעילה ט. בכורות מא:

רש"י

(ספרי): וקמין משם. ממקום שרגלי הזר עומדות. אחר (לקמן ו, ח) והריס ממנו נקמנו, לא יהא כשר אלא מה שנמוך הקומץ. אי נקמנו, יכול חסר - תלמוד לומר מלא. הא כיצד? חופה שלש אנצמותיו על פס ידו (מנחות יא, א), וזהו 'קומץ' במשמע לשון העברית: על כף

רש"י בפשוטו

הייתי לומר שהקומץ יהיה גרוש ומבורץ, כלומר שיהא מבצבץ (בולט מעט) ויוצא לכל צד מחוץ לאצבעות, תלמוד לומר במקום אחר (לקמן ו, ח) 'והריס ממנו בקמצו', ולא נאמר שם 'במלא קומצו', ללמד שלא יהא כשר להקטרה אלא מה שבתוך הקומץ ולא יותר. אי בקמצו - אילו היה נאמר רק 'בקומצו', ולא נאמר לשון 'מלא', יכול הייתי לומר שהוא רשאי לקמוץ אף באופן חסר, כגון שלא יכפוף את כל אורך אצבעותיו על כף ידו, אלא רק את ראשיהם בלבד - תלמוד לומר 'מלא'. הא כיצד יתקיימו שני הכתובים? חופה (מכסה) שלש אצבעותיו על פס ידו לכל ארכו וכל מה שביניהם הוא שיעור הקומץ (ואת היתר הבולט ומבצבץ משני הצדדים, הוא 'ממחק' ומוריד באצבע האגודל מכאן, ובאצבע הזרת מכאן) (ראה ציור מספר 5) (מנחות יא, א), וזהו פירוש 'קומץ' במשמע לשון העברית (ואינו דומה ללשון ארמית שבה 'קומץ' פירושו בור, כלשון התרגום על הכתוב (שמואל ב, י, ט) 'באחת הפחתים' - בחד מן קומציא) (באמ"ח, חוקוני): על כף לבנתה. לשון 'על' האמור כאן, פירושו כמו 'מלבד', כלומר: קמיצת המנחה תהא לבד כל הלבונה, כי

לתוך כלי שרת, ליקוט הלבונה מעל המנחה, נתינתה בתוך הכלי שמונח בו הקומץ, הולכת הכלי אל המזבח, מליחת הקומץ והלבונה במלח, הקטרתם על המזבח): וקמין משם. לא נאמר 'וקמץ מן המנחה' או 'וקמץ ממנה', אלא נקט הכתוב לשון 'משם', שיש במשמעו 'ממקום רחוק', דהיינו אפילו ממקום שרגלי הזר עומדות, ללמדך שהקמיצה כשרה בכל מקום בעזרה, אף בי"א אמה של מקום דריסת רגלי ישראל (מקום היה בעזרה שבבית המקדש סמוך לפתח המזרחי, רחבו אחד עשר אמה (ממזרח למערב) וארכו מאה ושלושים וחמש אמות (מדרום לצפון), והיה מיועד אף לישראלים, וקרוי 'עזרת ישראל', ומשם ולהלן לצד מערב קרוי 'עזרת כהנים'). לפי שיכול הייתי לומר, הואיל והמנחה נקראת 'קדש קדשים' (כדלהלן בפסוק ג) שמא דינה כעולה ותהא נקמצת רק בצפון כשחיטת העולה, לכך הוצרך הכתוב לרבות: 'משם' - מכל מקום בעזרה, ואפילו בעזרת ישראל (גו"א, נח"י): מלא קמצו (מלוא כף ידו כאשר היא סגורה בשלש אצבעות בלבד). מתוך שנאמר כאן לשון 'מלא', יכול

ציור מספר 5

